aitec
vydavateľstvo

UČÍME (SA) VYBRANÉ SLOVÁ... ...NIELEN NA HODINÁCH SLOVENSKÉHO JAZYKA

OBSAH ROZHODUJE

PaedDr. Renáta Titková
Mgr. Dagmar Moravčíková
Mgr. Terézia Bulejová
Mgr. Angela Kulichová

aitec vydavateľstvo

Séria titulov pracovných učebníc zo slovenského jazyka

Čo je motivácia?

- jeden z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť
- súbor podnetov, ktoré povzbudzujú žiakov
- podnecuje chuť do učenia sa

Typy motivácie

- vonkajšia:
  - rodič
  - učiteľ – motivátor v učení, využíva objavné a hrové aktivity na podporu motivácie pri učení sa
- vnútorná:
  - zdroj energie pri učení sa

Ako pomôcť vnútornej motivácii?

- určením cieľa
- aktiváciou
- vytrvalosťou
- intenzitou
- odmenou

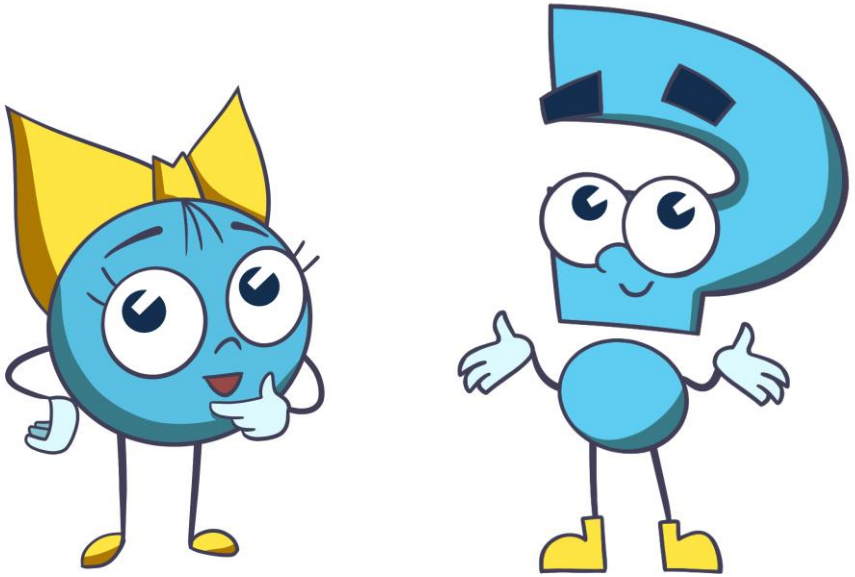

Použité zdroje:

Petlák, E. : **Motivácia v edukačnom procese**, Wolters Kluwer, 2019
Gavora, P. : **Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka**, Enigma Publishing, 2012

Vybrané slová v pracovnej učebnici

- motivačný text
- motivačná ilustrácia
- vyvodenie učiva
- práca s vybranými a príbuznými slovami
- poučka – súhrn jednotlivých vybraných slov
- opakovacia strana

Ako pomôcť s učením sa vybraných slov

- upevňovaním vybraných slov aj na iných vyučovacích hodinách
- využívaním rôznych učebných štýlov
- vizuálnymi pomôckami – tabuľky, nástenky, záložka… (aby sa predišlo tomu, že „zíde z očí, zíde z mysle“)
- praktickými a hrovými aktivitami na precvičovanie

Slovenská abeceda
A, Á, Ä, B, C, Č, D, Ď, DZ, DŽ, E, É, F, G, H, CH, I, Í, J, K, L, Ľ, Ĺ, M, N, Ň, O, Ó, Ô, P, Q, R, Ŕ, S, Š, T, Ť, U, Ú, V, W, X, Y, Ý, Z, Ž

Skrátená abeceda
A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z

Slabikotvorné spoluhlásky
Slabikotvorné spoluhlásky sú *r*, *ŕ* a *l*, *ľ*.
Napríklad: *sl-ko*, *stľ-py*, *hr-ček*, *vŕ-ba*

Obojaké spoluhlásky
Obojaké spoluhlásky sú *b*, *m*, *p*, *r*, *s*, *v*, *z*, *f*.
Slová, v ktorých sa po obojakých spoluhláskach b, m, p, r, s, v, z píše *y*, *ý*, nazývame vybrané slová.

Vybrané slová po *b*
by, byť, byť (jestvovať), dobyť (zmocniť sa), dobytok, kobyla, býk, byvol, bystrý, bývať, byt, bydlo (bývanie), bývalý, zbytočný, neodbytný, starobylý, obyčaj

Vybrané slová po *m*
my (všetci), mykať (sa), mýliť (sa, si), myslieť (si), umyť (sa), mydlo, šmýkať (sa), myš, hmyz, hmýriť sa, žmýkať, mys, priemysel, mýto, priesmyk, pomyje

Vybrané slová po *p*
pýcha, prepych, pýtať (sa, si), pýr, pysk, pytliak, pykať, kopyto

Vybrané slová po *r*
ryba, rýchly, ryť, ryha, rýpať, rýľ, ryčať, ryšavý, hrýzť, kryť, rýdzi, rys, koryto, korytnačka, kryha, trýzniť (sa), úryvok, rým, prýštiť, vytrysknúť, rytier, strýc, ryža, bryndza

Slohová časť
List má tieto časti: *oslovenie*, *úvod*, *jadro*, *záver*, *pozdrav* a *podpis*. Slová Ťa, Ti, Tebe, Tvoja, Vy, Vás, Vám, Vaša… píšeme s veľkým začiatočným písmenom.
Oznam je stručná informácia o udalosti, ktorá sa *bude konať*.
Správa je stručná informácia o udalosti, ktorá *sa konala*.
Pozvánka je krátke písomné oznámenie o pripravovanom podujatí.
Reklama je verejné odporúčanie niečoho na kúpu.

Rozvíjame medzizložkové vzťahy

Aktivity s vybranými slovami

Čítanie a slohová výchova

Cieľ:

- rozvoj slovnej zásoby žiakov
- rozvoj štylistických a jazykových zručností
- rozvoj spolupráce
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- individuálna
- vo dvojiciach
- skupinová

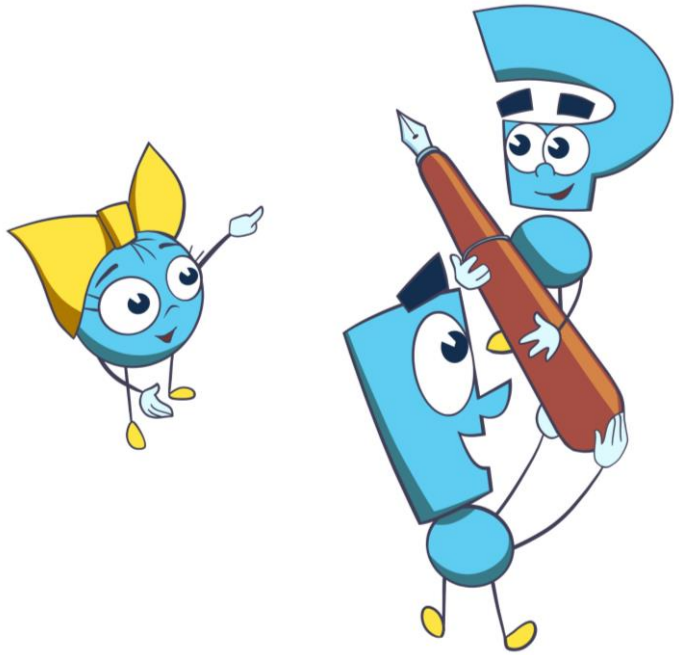

Bylinkárka

Úloha:

Utvor čo najviac slov z písmen slova **bylinkárka**.

(napr. by, bylina, krik, bliká, láka, kráka, rany, bárka, kryli, bar, linka, brána, bráni, bankár, kar, ryba, rybka, ryk, rak, aká, brnká, kryli, kára, laby, Klárka, Kika, Karin...)

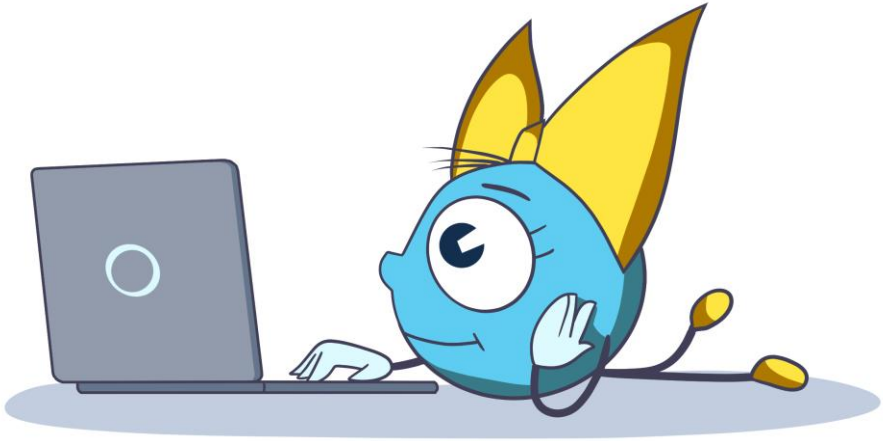

Rýmovačka

Úloha:

Vytvor k vybranému slovu **byľ** alebo k jeho príbuzným slovám rýmy.

(napr. byľ – rýľ, bylina – malina, bylinka – lízanka, bylinný – písaný...)

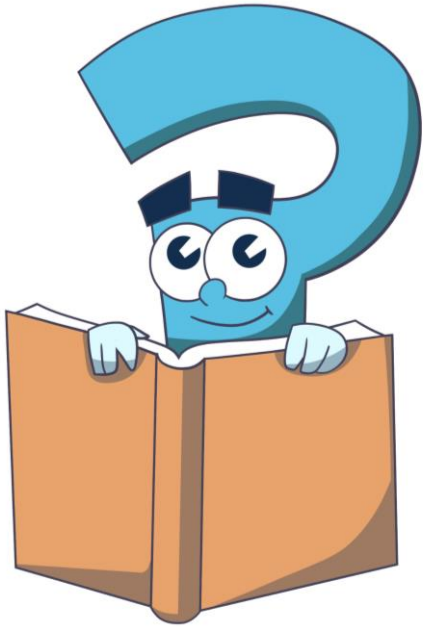

Tvor vety alebo príbeh

Úloha:

Vymysli a napíš vety/príbeh, v ktorých/v ktorom použiješ vybrané slovo **byl'** a jeho príbuzné slová.

Hľadaj slovo

Úloha:

Hľadaj a spočítaj, koľkokrát je napísané na kartičke slovo **byľ**. (podpora zrakového vnímania žiakov)

byľ	obilie	nábytok	byvol	byľ
bikiny	obyčajne	slabika	aby	kobyla
bývať	byľ	byť	šlabikár	bábika
býk	bižutéria	biť	bicykel	dobytok
gombík	byľ	dobyť	bystrý	bydlo
byľ	keby	robiť	byľ	byt

Dvojice

Úloha:

Pridaj ku každému slovu významovo vhodné slovo.

_____ byľ

_____ bylinkár

bylinný ___

_____ bylinka

bylinková _____

_____ bylinožravec

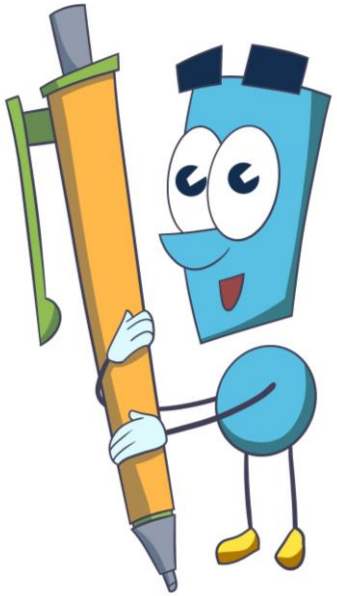

Slabiky

Úloha:

Rozdeľ príbuzné slová k vybranému slovu **byľ** spojovníkom/zvislými čiarami na slabiky.

bylina: by-li-na, by/li/na byľka: byľ-ka, byľ/ka

bylinkárka: by-lin-kár-ka, by/lin/kár/ka

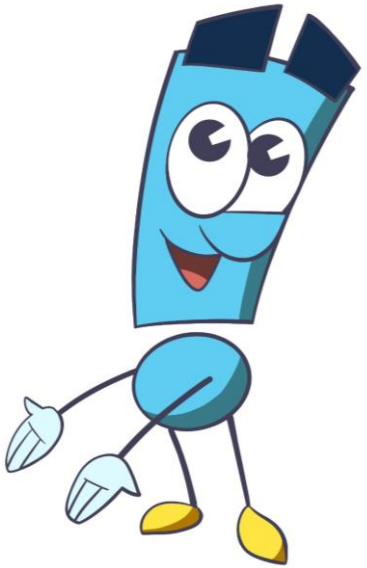

Rozvíjame medzipredmetové vzťahy

Aktivity s vybranými slovami

Pracovné vyučovanie

Cieľ:

- rozvoj tvorivosti a originality žiakov
- rozvoj spolupráce
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- vo dvojiciach
- skupinová

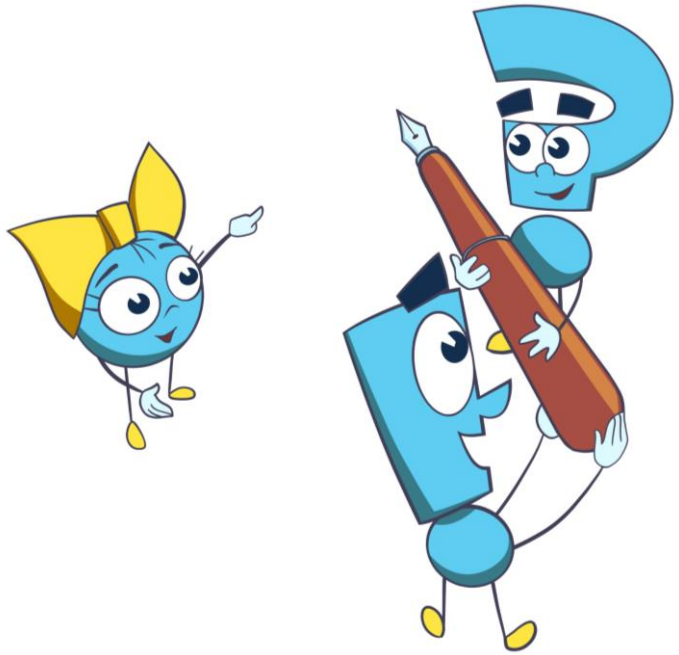

Upratujeme školský dvor

Úloha:

Vytvorte z prírodnín v časovom limite 15 minút čo najviac príbuzných slov k vybranému slovu **byľ**.

Hudobná výchova

Cieľ:

- rozvoj tvorivosti a originality žiakov
- rozvoj rytmizácie
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- individuálna
- vo dvojiciach
- skupinová

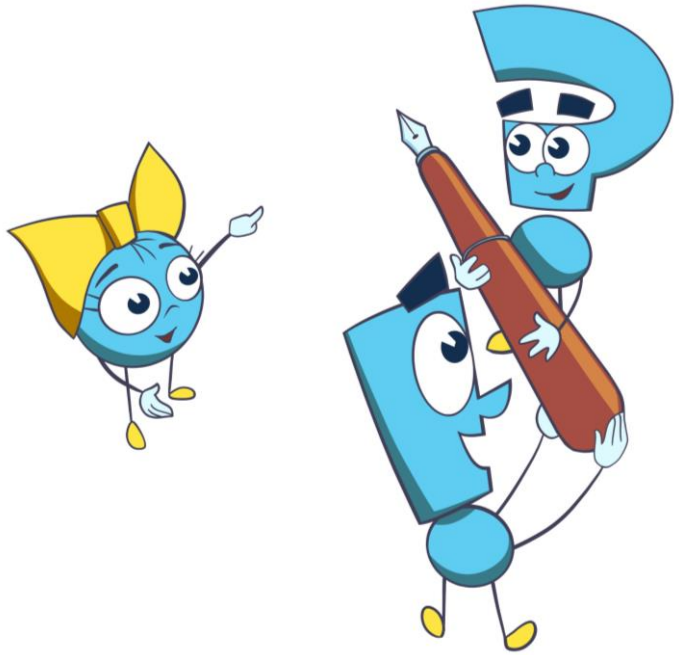

Spievame vybrané slová

Úloha:

Zaspievaj na melódie ľudových piesní Pec nám spadla a Čierne oči choďte spať piesne tak, že v nich použiješ slová:

- Máme doma, máme doma, **bylinkovú** záhradku.
  Ja mám rada, ja mám rada, **bylinkový** čajíček.
- Nazbierame, nazbierame za košíček **byliniek**,
  uvaríme, uvaríme **bylinkový** čajíček.

Informatika

Cieľ:

- rozvoj tvorivosti a originality žiakov
- rozvoj počítačových zručností
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- skupinová

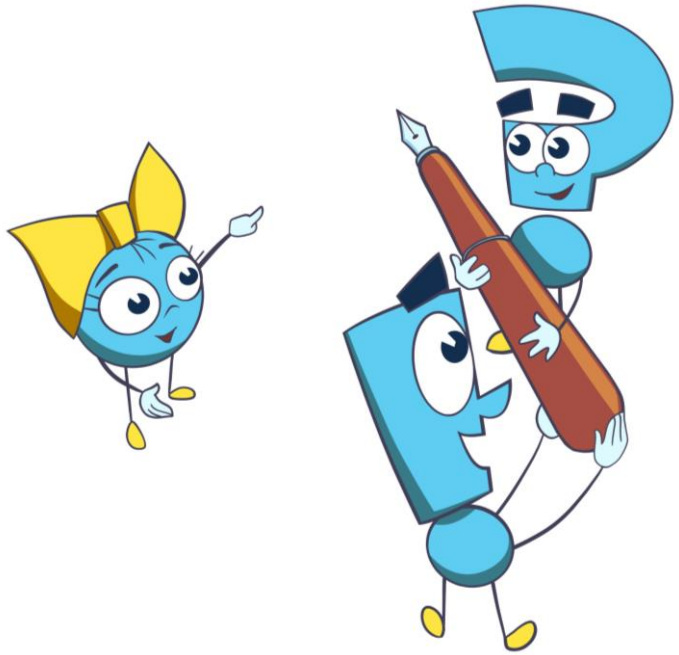

Naprogramuj cestu k vybraným slovám

Úloha:

Naprogramuj cestu k správne napísanému slovu **bylina**.

bilyna						6
						5
bylina						4
↑	←	←	←	←	←	3
					↑	2
bilina					↑	1

Telesná a športová výchova

Cieľ:

- rozvoj tvorivosti a originality žiakov
- rozvoj pohybových činností
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- vo dvojiciach
- skupinová

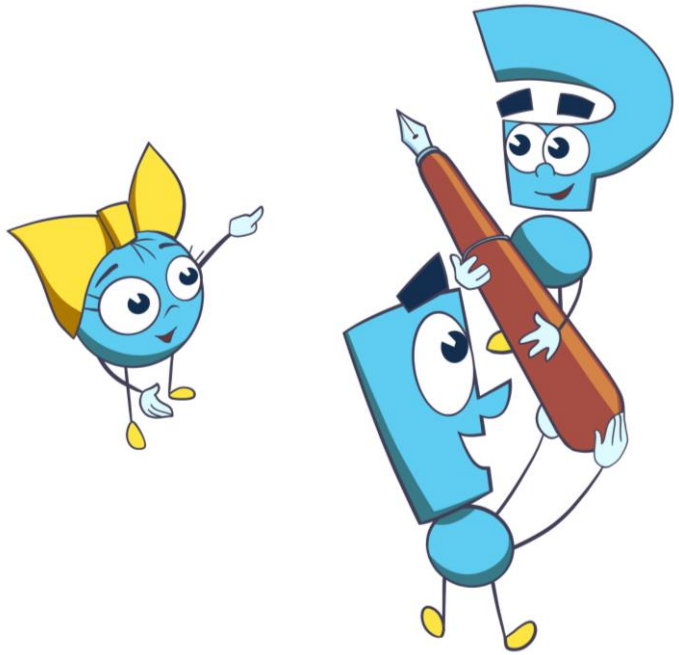

„Skacky“ s vybranými slovami

Úloha:

Nakresli na chodník „skacky“.

Do plôšok napíš slová s bi, bí, by, bý tak, že samohlásky i, í a y, ý vynecháš.

Skáč len na plôšky s vybranými a príbuznými slovami.

Cvičíme v triede

Úloha:

Vyber si kartičku so slovom.

Doplň doň chýbajúce i, í alebo y, ý po obojakej spoluhláske **b**.

Kartičku otoč, prečítaj zadanie úlohy a podľa pokynov predveď cvik spolužiakom, ktorí ho podľa teba zacvičia.

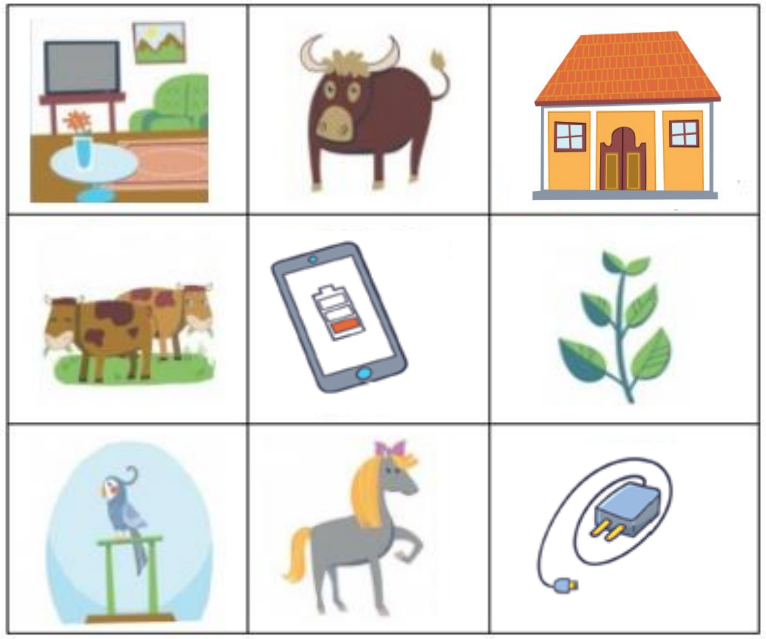

Urob päť drepov.	**Trikrát vyskoč.**	**Predpaž a desaťkrát zakrúž rukami v zápästiach.**
Päťkrát zatlieskaj a otoč sa okolo svojej osi.	**Dupni dvakrát pravou nohou.**	**Zakrúž hlavou päťkrát vpravo a trikrát vľavo.**
Daj si ruky vbok a trikrát sa predkloň.	**Sadni si na stoličku a zatvor oči.**	**Upaž a desaťkrát zakrúž rukami pred sebou.**

Výtvarná výchova a geometria

Cieľ:

- rozvoj tvorivosti a originality žiakov
- rozvoj spolupráce
- podpora zapamätania si vybraných slov

Forma práce:

- individuálna
- vo dvojiciach
- skupinová

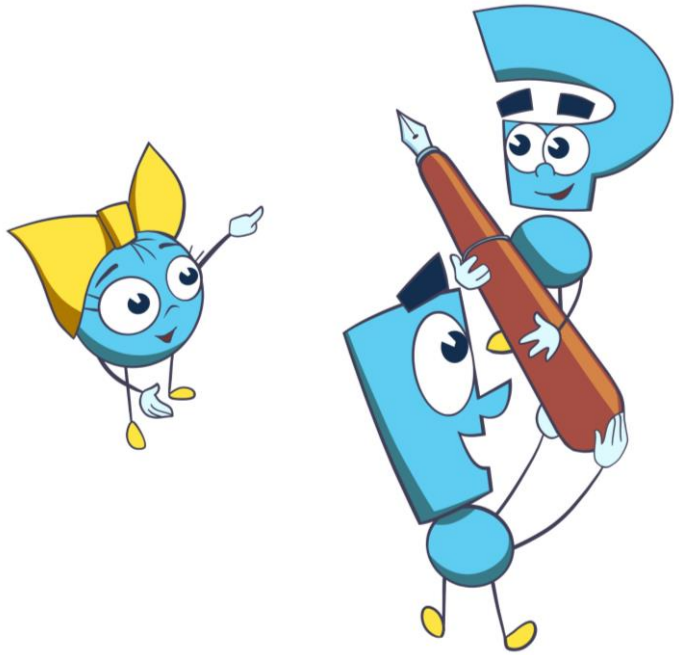

Domino s vybranými slovami

Úloha:

Narysuj na výkres dominové karty.

Do každej karty nakresli obrázok
a napíš názov vybraného slova.

Karty rozstrihaj
a môžeš sa hrať.

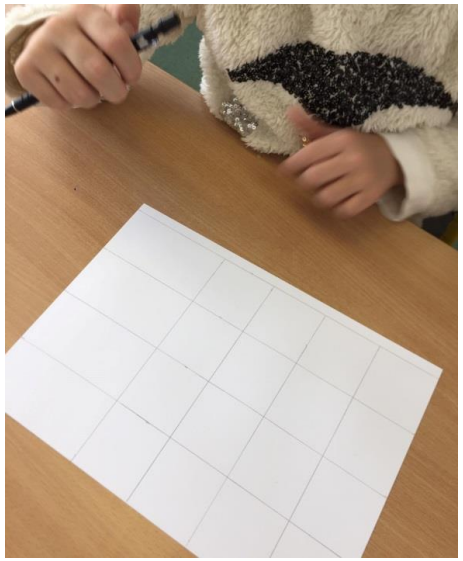

Pexeso s vybranými slovami

Úloha:

Narysuj štvorce.
Na jednu stranu každého štvorca nakresli obrázok, na druhú stranu napíš slovo s i, í a y, ý po obojakých spoluhláskach.

Štvorce rozstrihaj a môžeš sa hrať.

Matematika a prírodoveda

Cieľ:

- rozvoj slovnej zásoby žiakov
- rozvoj štylistických a jazykových zručností
- rozvoj spolupráce
- podpora zapamätania si vybraných slov
- prehĺbenie vedomostí z matematiky a prírodovedy

Forma práce:

- skupinová

Liečivé bylinky (tematický deň, ŠvP)

Potrebujeme:

- hraciu kartu
- kartičky s úlohami
- miesto na ukrytie kartičiek
- indície

V košíku sú 3 zväzky po 6 byliniek žihľavy. Starká použila na prípravu čaju 4 bylinky. Koľko byliniek žihľavy zostalo v košíku?

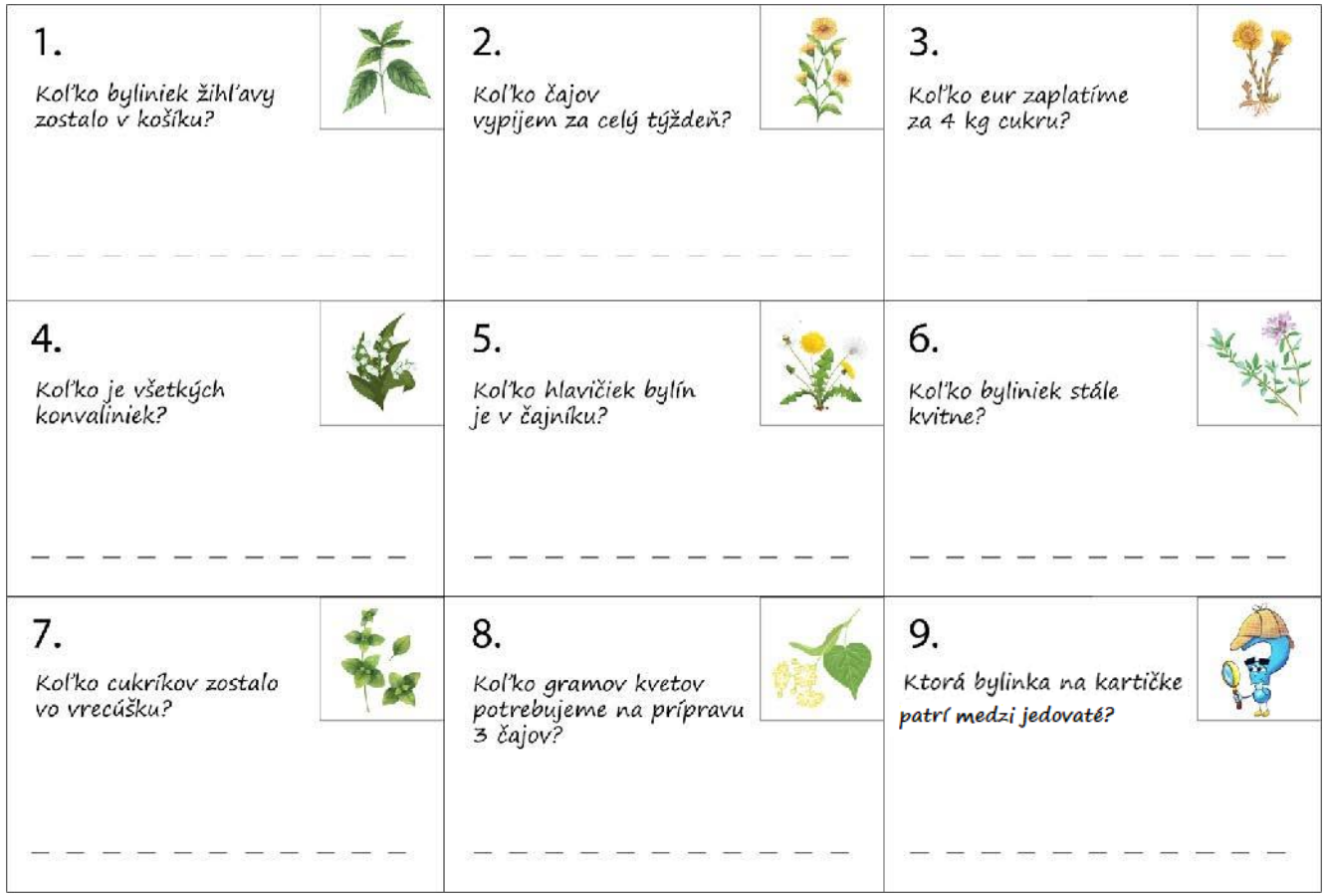

1. Koľko byliniek žihľavy zostalo v košíku?	2. Koľko čajov vypijem za celý týždeň?	3. Koľko eur zaplatíme za 4 kg cukru?
4. Koľko je všetkých konvaliniek?	5. Koľko hlavičiek bylín je v čajníku?	6. Koľko byliniek stále kvitne?
7. Koľko cukríkov zostalo vo vrecúšku?	8. Koľko gramov kvetov potrebujeme na prípravu 3 čajov?	9. Ktorá bylinka na kartičke patrí medzi jedovaté?

Matematika a prírodoveda

Pravidlá hry:

- Žiaci sa rozdelia do trojíc.
- Každá skupina dostane Indície a hraciu kartu.
- V areáli školy hľadajú kartičky s úlohami.
- Po skončení súťaže učiteľ/-ka vyhodnotí prácu skupín.

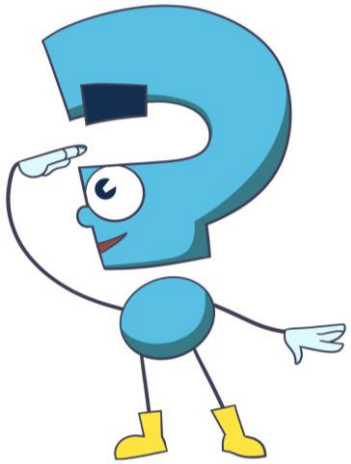

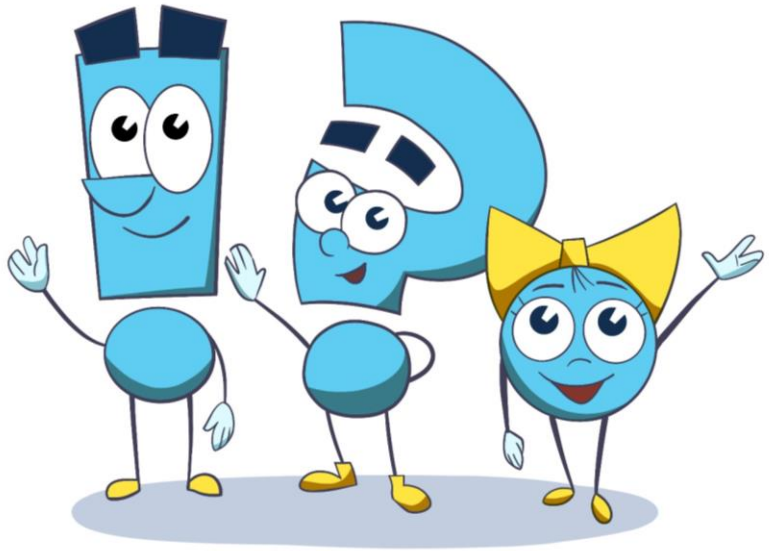

Ďakujeme za pozornosť